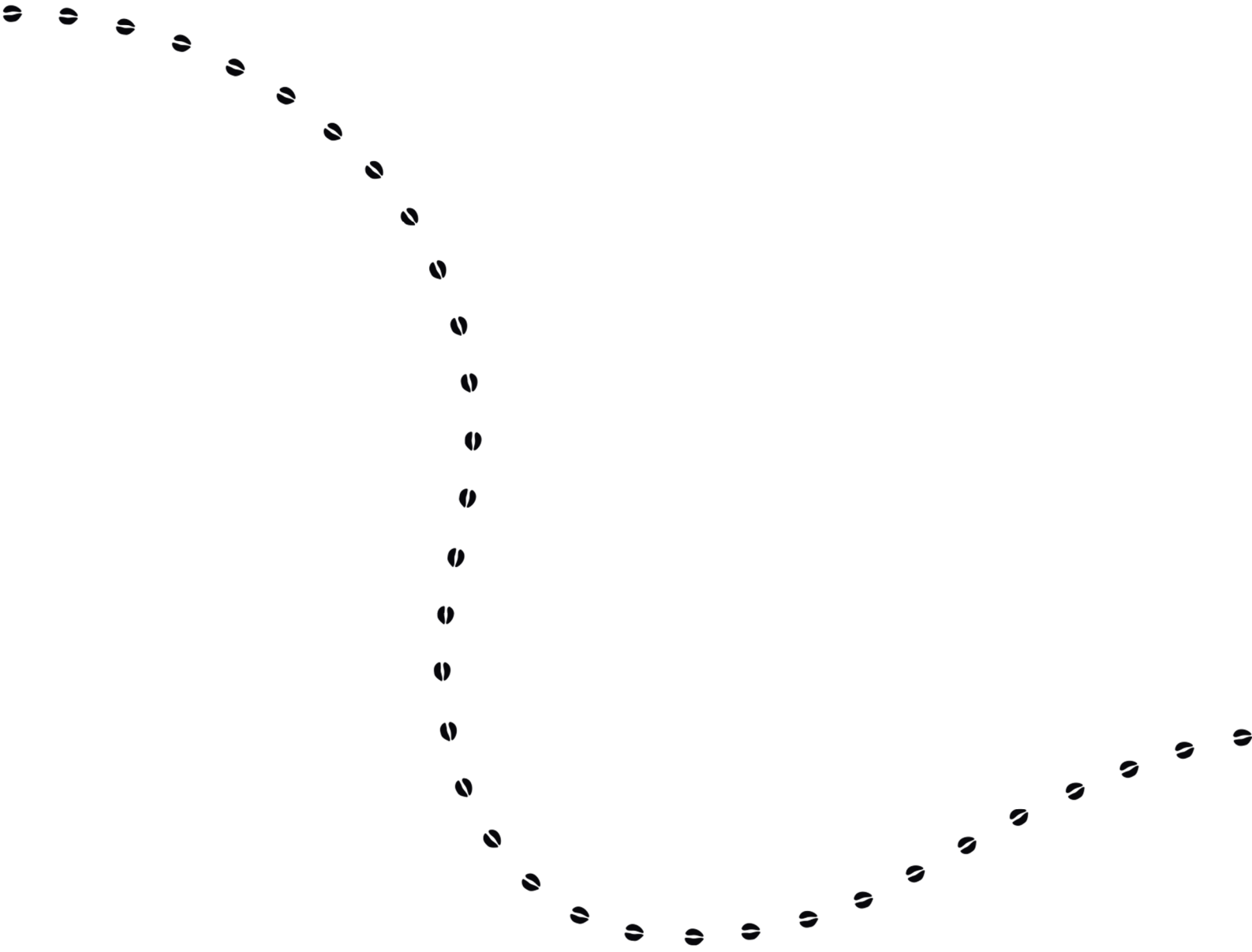

Politikken for børn og unge i udsatte positioner

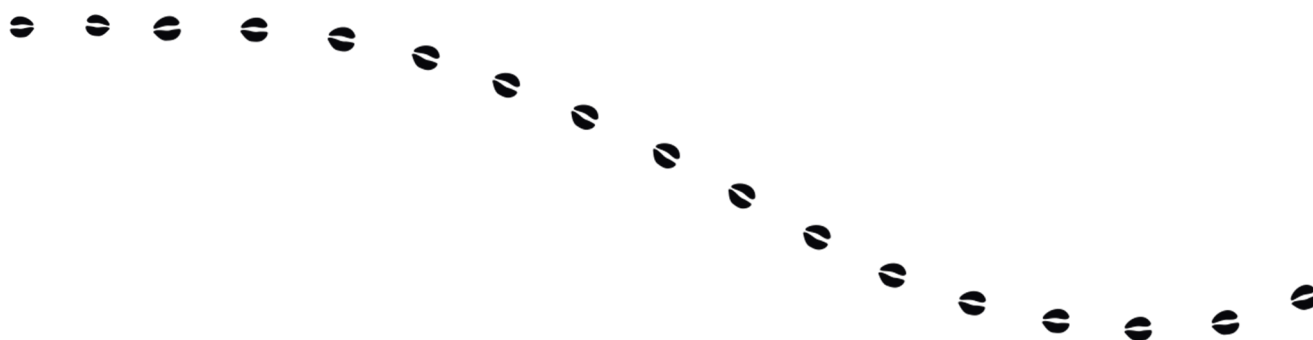

Politikken for børn og unge i udsatte positioner

Norddjurs Kommune, 2021.

INDHOLD

FORORD	4
DEN SOCIALPOLITISKE TILGANG	6
BØRNE- OG UNGESYN	7
MÅLGRUPPE	8
VISION	10
STRATEGIOMRÅDER	11
TIDLIG OPSPORING OG INDSATS	12
HELHED OG SAMMENHÆNG	16
SUNDHED, TRIVSEL OG FÆLLESSKABER	22
FRA ORD TIL HANDLING	26

FORORD

Langt de fleste børn og unge i Norddjurs Kommune har det godt. De vokser op i stabile og trygge rammer, deltager i flere forskellige fællesskaber og går videre i uddannelse, voksen- og arbejdsliv. Desværre er der også en mindre gruppe, der ikke har de samme opvækstbetingelser, og som har svært ved at stå på egne ben som voksne. Det kan være fordi, at de lever med fysiske eller psykiske handicap, eller fordi deres forældre eller omgivelser mangler ressourcer til at varetage deres behov.

Med politikken for børn og unge i udsatte positioner sætter Norddjurs Kommune fokus på, at alle børn og unge skal have mulighed for et godt liv trods forskellige forudsætninger. Dette handler først og fremmest om at styrke de personlige ressourcer hos børnene, de unge og deres familier, så børnene og de unge kan få samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende.

I Norddjurs Kommune bygger indsatsen for børn og unge på et stærkt, tværgående samarbejde mellem barnet/den unge, familien, netværket, kommunens medarbejdere og andre aktører, der har betydning for barnets eller den unges liv. Børn og unge skal have støtte og hjælp *tidligt* og *sammenhængende*, og deres synspunkter skal altid inddrages.

Norddjurs Kommune tager udgangspunkt i, at forældrene er de vigtigste voksne i barnets liv. Derfor samarbejder kommunen med alle forældre om barnets udvikling, og vi støtter aktivt de forældre, der har brug for hjælp til at sætte egne ressourcer i spil for at understøtte deres børn bedst muligt.

* * *

Med politikken for børn og unge i udsatte positioner er der skabt et fælles fundament for opgaveløsningen på tværs af den kommunale organisation og i samarbejdet med familierne og eksterne samarbejdspartnere. Politikken er ikke en færdig opskrift, men en overordnet, værdimæssige ramme, som skal inspirere til en dialog om, hvordan vi fortsat udvikler fælles mål og tilrettelægger optimale indsatser for udsatte børn, unge og familier.

Politikken er udarbejdet på baggrund af interviews med børn, unge, forældre, medarbejdere og frivillige foreninger, som er gennemført i efteråret 2020. Norddjurs Kommune skylder en stor tak til alle, der har bidraget med deres viden og erfaringer i udformningen af politikken.

DET SIGER STATISTIKKERNE

- *20 pct. af alle børn er i risiko for at vokse op hos forældre med utilstrækkelige forældre-ressourcer og opleve omsorgssvigt*
- *Blot 27 pct. af alle udsatte unge består 9. klasses afgangsprøve med mindst 02 i fagene dansk og matematik og får adgang til ungdomsuddannelse. Til sammenligning gælder dette 85 pct. af de øvrige unge.*
- *20 pct. af børn og unge i udsatte positioner er i kontakt med hospitalspsykiatrien mindst én gang årligt. Blandt børn og unge, som ikke er udsatte, gælder det 2 pct.*
- *Forekomsten af psykiatriske diagnoser er omtrent syv gange større blandt udsatte børn sammenlignet med ikke-udsatte børn*
- *33 procent af de udsatte unge er overvægtige ved udskolingen, mod 18 procent af ikke-udsatte unge.*

Kilde: KL Nøgletal, Udsatte børn og unge 2020

SAMMENHÆNG TIL ANDRE POLITIKKER

Politikken for børn og unge i udsatte positioner tager afsæt i Norddjurs Kommunes socialpolitiske tilgang og skal læses i sammenhæng med Norddjurs Kommunes øvrige politikker og strategier på børne- og ungeområdet, herunder sundhedspolitikken, socialpolitikken, anti-mobbestrategien og den nye politik for tidlig indsats og inklusion—fællesskaber for alle.

Politikken for tidlig indsats og inklusion har fokus på at skabe inkluderende læringsmiljøer i dagtilbud og skoler til gavn for alle kommunens børn og unge, herunder og

så de udsatte børn og unge, som er målgruppen for denne politik.

Det betyder, at inklusions- og uddannelsesindsatsen ikke er et selvstændigt fokusområde i politikken for børn og unge i udsatte positioner. Indsatsen er dog fundamental i arbejdet med at sikre børnene og de unge lige muligheder for at udleve deres drømme og potentialer. Derfor er det afgørende, at fællesskabet støtter op om de indsats, der er beskrevet i politikken for tidlig indsats og inklusion.

DEN SOCIALPOLITISKE TILGANG

Politikken for børn og unge i udsatte positioner bygger på Norddjurs Kommunes **socialpolitiske tilgang**.

Den socialpolitiske tilgang indeholder en række pejlemærker og grundprincipper, der danner ramme om og giver retning for den samlede opgaveløsning på det sociale område.

Den socialpolitiske tilgang indebærer blandt andet, at:

- der arbejdes forebyggende og med fokus på mindst indgribende indsats
- barnet og familien er aktive medspillere og understøttes i at tage ansvar for eget liv
- der er fokus på barnet som et helt menneske og på betydningen af de omgivelser, som barnet indgår i
- der samarbejdes på tværs for at skabe sammenhængende, individuelle og fleksible løsninger
- barnets udfordringer søges afhjulpnet gennem kvalificerede tilbud i nærmiljøet
- der fokus på barnets eller en unges udvikling og realisering af egne potentialer

BØRNE– OG UNGESYN

Den socialpolitiske tilgang afspejles i *børne- og ungesynet*, som arbejdet og samarbejdet med børnene, de unge og deres familier tager afsæt i.

Vi tror på, at:

- Børn og unge er unikke individer, som har værdifulde ressourcer og kompetencer
- Børn og unge udvikler sig i samspil med deres omgivelser og i forskelligt tempo
- Børn og unge er kompetente og selvstændige mennesker, men har samtidig brug for at blive udfordret, guidet og anerkendt af de voksne, der omgiver dem
- Børn og unge har brug for tillid, omsorg og tryghed for at kunne trives og udvikle sig
- Børn og unge indeholder potentiale for positive overraskelser

Det betyder, at:

- Vi har ambitioner på alle børns og unges vegne. Børn og unge mødes med tillid og forventninger til, at de *kan* noget
- Vi sikrer, at alle børn og unge har nære, trygge og tillidsfulde relationer
- Vi tager udgangspunkt i barnets eller den unges særlige potentiale for at stimulere og motivere den enkeltes læring
- Vi inddrager børn og unge og lytter til deres perspektiver
- Vi lægger vægt på, at børn og unge inkluderes i anerkendende sociale fællesskaber
- indsatserne for børn og unge har fokus på den enkelte, på familien og på rammerne omkring barnets og den unges opvækst

MÅLGRUPPE

Målgruppen for politikken er børn og unge fra 0 - 18 år*, der udviser tegn på mistrivsel, eller hvor der er en begrundet bekymring for, at de på sigt vil komme i mistrivsel, grundet særlige omstændigheder i barnets eller den unges liv, opvækst eller nærmiljø.

Særlige omstændigheder kan være forbigående hændelser, der medfører, at barnet/ den unge i en kort periode havner i en udsat position. Der kan også være tale om mere grundlæggende problematikker hos barnet/ den unge selv, i familien eller det omgivende miljø, som har langvarig betydning for barnets trivsel og udvikling.

Overordnet set kan målgruppen opdeles i to kategorier:

1. En gruppe af **sårbare børn og unge**, hvor der er opstået en bekymring for barnets udvikling, trivsel eller sundhed. Problemudviklingen vil ofte kunne bremses gennem en målrettet og tidlig indsats.
2. En gruppe af **særligt udsatte børn og unge**, hvis komplekse problemstillinger ofte kræver en længerevarende social indsats, for at barnet eller den unge igen kan komme i trivsel.

* ved efterværn udvides målgruppen til det fyldte 23. år

HANDICAP OG UDSATHED

Målgruppen omfatter både børn og unge med sociale problemstillinger og børn og unge med handicap. I forhold til sidstnævnte er det vigtigt at skelne mellem en funktionsnedsættelse og et handicap.

- En *funktionsnedsættelse* er en manglende fysisk eller psykisk funktion med baggrund i en medfødt eller erhvervet biologisk skade. Funktionsnedsættelsen kan indebære en forhøjet risiko, men den betyder ikke i sig selv, at barnet eller den unge er i en udsat position. Dette afhænger af omgivelsernes evne til at kompensere barnet eller den unge for funktionsnedsættelsen gennem sikring af passende rammer og støtte.
- Et *handicap* opstår i mødet mellem funktionsnedsættelsen og barrierer i familien eller omgivelserne. Det er altså omgivelsernes manglende tilpasningsevne, der skaber handicapet. Et handicap betyder, at barnet/den unge er forhindret i at udfolde sig og deltage i fællesskabet på lige fod med andre.

VISION

Visionen er det, vi alle står sammen om og kæmper for at opnå.

I Norddjurs Kommune arbejder vi for, at børn og unge i udsatte positioner udvikler sig til:

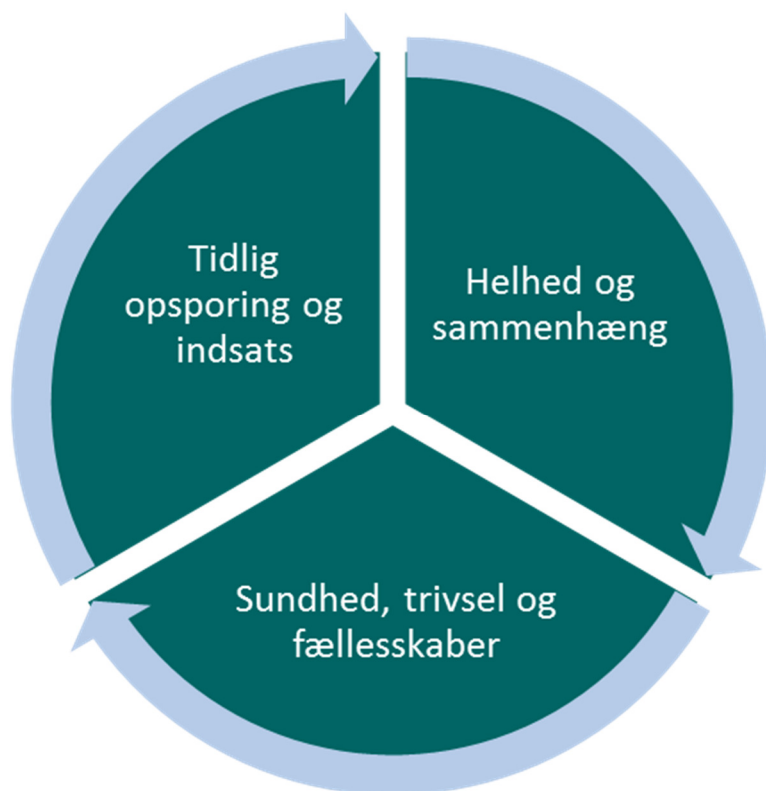
- Glade, sunde børn og unge med selvværd, selvindsigt og mod på livet
- Livsduelige, kreative og nysgerrige børn og unge, der er rustede til at lære og møde fremtidens udfordringer
- Børn og unge, der oplever mulighed for indflydelse og benytter den
- Børn og unge, der deltager i og bidrager til sociale fællesskaber

”Børn er afhængige af at blive spejlet og støttet gennem hele opvæksten. Hjernen er først færdigudviklet, når man er i starten af 20’erne. Det er vigtigt, at forældrene og vi selv påtager os at være positive rollemodeller”.

Medarbejder

STRATEGIOMRÅDER

Med afsæt i visionen og forskning på området tager indsatsen for børn og unge i udsatte positioner udgangspunkt i følgende tre strategiområder, som uddybes på de næste sider:

TIDLIG OPSPORING OG INDSATS

”Vi arbejder forebyggende og med fokus på mindst indgribende indsats.”

En tidlig og målrettet indsats er en vigtig nøgle i arbejdet med at give udsatte børn og unge muligheder for et godt liv. Jo før vi sætter ind, jo større er chancen for at forhindre problemer i at opstå eller udvikle sig. Dette er en gevinst både for den enkelte, der får bedre opvækstvilkår, og for samfundet.

En tidlig og målrettet indsats handler dels om en tidligere og systematisk *opsporing* af børn og unge med behov for særlig støtte, og dels om hurtig iværksættelse af målrettede og effektive *indsatser*.

Norrdjurs Kommune har gennem de seneste år prioriteret en større andel af de samlede ressourcer på børne- og ungeområdet til de tidlige og forebyggende indsatser. Blandt andet er der etableret en *Fremskudt Indsats* med fremskudt rådgiverfunktion, der varetager den tidlige opsporing og indsats i samarbejde med medarbejdere i sundhedsplejen, skoler, dagtilbud, kultur- og fritidsliv mv. Dette samarbejde skal fortsættes og videreudvikles.

”Vi har mange superkræfter i form af dygtige medarbejdere i kommunen. Det er vigtigt, at vi får trukket alle med ind til bordet”

Medarbejder

Den tidlige indsats handler desuden om:

- At barnets eller den unge på et tidligt tidspunkt udvikler kompetencer, der gør dem i stand til at lære og tage handling i eget liv
- At barnet eller den unge udvikler evner til at danne og fastholde venskaber
- At barnet eller den unge udvikler sunde vaner, som ofte fastholdes gennem hele livet
- At forældrenes kompetencer til at drage omsorg for deres barn og indgå i samarbejdet om barnets eller den unges vanskeligheder styrkes
- At forældrene støttes i at være positive rollemødder for deres barn, herunder sikres behandling for eventuelle misbrug eller psykisk lidelse, som påvirker forældreevnen
- at barnet/den unge, familien og netværket inddrages i udarbejdelsen af en fælles plan for, hvad der skal forandres, for at barnets eller den unges trivsel forbedres. Herigennem understøttes det rette valg af indsats, og der skabes fælles forståelse og ejerskab for beslutningerne.

DIAGNOSER

En diagnose kan være en vigtig rettesnor i forhold til at støtte og rammesætte et barn korrekt.

Samtidig er det afgørende, at en diagnose ikke bliver en *forudsætning* for, at barnet, den unge eller familien kan få den nødvendige støtte.

Diagnosen må heller ikke per automatik udløse en bestemt indsatspakke eller afføde bestemte antagelser om og forventninger til barnet.

Enhver indsats skal tilrettelægges på baggrund af barnets eller den unges konkrete situation, herunder dets særlige ressourcer og behov. Barnet eller den unge skal mødes og anerkendes som det hele menneske, de er— med eller uden diagnoser.

”Problematikker kan ikke kun henføres til barnet selv. De ligger i høj grad også i barnets omgivelser og nære relationer. Det er vigtigt, at vi ser hele vejen rundt om barnet, på iboende og miljømæssige faktorer”

Medarbejder

”Det er problematisk i forhold til den forebyggende og tidlige indsats, at det kræver en diagnose, før der kommer støtte.”

Forælder

”Det store diagnosefokus handler blandt andet om, at vi generelt kommer ind for sent i problemudviklingen. Vi skal sætte tværfagligt ind på et tidligere tidspunkt i forhold til begyndende mistrivsel”

Medarbejder

”Det betyder helt vildt meget, at man kan beholde sine gamle venner – også selvom man er anbragt langt væk hjemmefra.”

Anbragt barn

SÅRBARE OG UDSATTE GRAVIDE OG FORÆLDRE

Det klare udgangspunkt er, at barnet eller den unge skal vokse op hos sine forældre.

Udsatte børn og unge kommer ofte fra hjem med forældre, der har utilstrækkelige forældrekompetencer. Det er vigtigt, at der allerede under graviditeten er fokus moderens/forældrenes evne til at drage omsorg for barnet, da der herigennem skabes et godt fundament for barnets videre udvikling og trivsel.

Det skal sikres, at:

- gravide og forældre sikres hjælp og støtte til at håndtere eventuelle svigt, de selv har været udsat for i barndommen, så de ikke gentager dem i relationen til deres eget barn
- gravide og forældre behandles for eventuelle misbrug, psykisk lidelse eller efterfødselsreaktioner, som påvirker forældrekompetencen og barnets sundhed
- forældre støttes i at skabe en sund tilknytning til barnet og udvikler omsorgsgiverkompetencer, som gør dem i stand til at tage vare på barnets behov for nærhed, kontakt og læring gennem hele opvæksten

ANBRINGELSER

En tidlig opsporing og indsats skal sikre, at færre børn og unge får behov for indgribende foranstaltninger, for eksempel en anbringelse. Sommetider kan en anbringelse dog være nødvendig for at sikre barnets sikkerhed, tryghed og trivsel.

Anbringelsen er ikke et mål i sig selv. Den er en trædested til, at den anbragte kan opnå de samme livsmuligheder som andre børn og unge.

Det skal sikres, at:

- der så vidt muligt findes et tilbud i barnets eller den unges nærmiljø
- barnet/ den unge støttes i at fastholde kontakten til familie og venner under anbringelsen
- der arbejdes hen imod en hjemgivelse af barnet/ den unge i tæt samarbejde med barnets forældre
- den anbragte får omsorg, nærhed og inddrages i beslutninger om eget liv og hverdag
- der er et stærkt og gensidigt samarbejde med plejefamilierne, herunder at plejefamilier sikres supervision og kompetenceudvikling
- Efterværnsindsatsen styrkes, så anbragte unge sikres en mere glidende overgang til voksenlivet

INDSATSOMRÅDER UNDER TIDLIG OPSPORING OG INDSATS

Norddjurs Kommune har fokus på, at flere børn og unges vanskeligheder skal afhjælpes gennem en forebyggende eller foregribende indsats.

Derfor vil vi:

- investere ressourcer i en tidlig og systematisk opsporing af børn og unge i mistrivsel. Forældre og fagprofessionelle skal have viden om tidlige tegn og reaktioner på mistrivsel og kende deres handleforpligtelse
- handle omgående og tværfagligt ved bekymring for et barn eller en ung. Der skal som udgangspunkt altid afholdes et netværksmøde, hvor familien, netværket og de forskellige fagpersoner kan bidrage med viden om barnets situation og handlemuligheder samt koordinere og skabe fælles mål for den samlede indsats
- sikre, at barnet eller den unges synspunkter altid inddrages. Det betyder bl.a., at børn og unge som udgangspunkt skal deltage på møder, så der tales *med* og ikke *om* dem
- anvende metoder og værktøjer, der understøtter et fælles sprog, fælles systematik og enighed om bekymringsgraden på tværs af faggrupper
- sikre, at børn og unges udfordringer søges løst gennem netværkssamarbejde, inden der underrettes.
- medarbejderne skal vide, hvordan og hvornår en bekymring for et barn eller en ung skal underrettes til Børne- og familieafdelingen
- arbejde tidligt og målrettet med udvikling af barnets eller den unges personlige ressourcer, sunde vaner og evne til at tage handling i eget liv
- udvikle og understøtte forældrenes kompetencer til at drage omsorg for barnets trivsel og være positive rollemodeller
- videreføre og videreudvikle de tidlige og forebyggende indsatser, som allerede fungerer i dag

HELHED OG SAMMENHÆNG

”Vi samarbejder på tværs for at skabe sammenhængende, individuelle og fleksible løsninger ”

Børn, unge og familier i udsatte positioner har ofte brug for støtte fra flere forskellige tilbud både i og uden for kommunen. Et stærkt tværfagligt og tværsektorielt samarbejde er en forudsætning for at skabe en sammenhængende og overskuelig indsats, der tager hånd om familiens samlede situation. Vi skal især have fokus på overgange i barnets liv, da der hér er særlig risiko for, at viden og relationer går tabt.

I samarbejdet spiller barnet og familien en central og aktiv rolle, men det er medarbejdernes ansvar at sikre den fornødne koordinering.

”Udskiftning i personalet gør det svært at danne en tillidsfuld relation og få et samarbejde op at køre. Der er brug for stabilitet. Forældre skal vide, hvem de skal tage fat i, hvis de har brug for vejledning.”

Forælder

At skabe helhed og sammenhæng for barnet/ den unge og familien handler om:

- at barnet/den unge, familien og netværket involveres aktivt i såvel planlægning som gennemførelse af indsatsen
- at der skabes en tillidsfuld relation mellem kommunens medarbejdere, barnet/den unge og familien
- at der formuleres konkrete og afgrænsede mål for indsatsen, og der sker opfølgning på effekt
- at medarbejderne har kompetencerne til at finde og koordinere løsninger på tværs, når og hvor opgaven kræver det
- at de forskellige faggrupper har kendskab til hinandens arbejdsområde, arbejdsgange og trækker på hinandens viden
- at der er et stærkt samarbejde med eksterne aktører i region og civilsamfund
- at antallet af medarbejdere, som barnet og familien skal samarbejde med, begrænses
- at kommunikationen med familien gennem hele forløbet er tilpas hyppig, sker på de rigtige tidspunkter og foregår i et sprog, der er til at forstå

DEN VIGTIGE RELATION

I arbejdet med børn og unge er en tillidsfuld relation det bærende element. Tillid fremmer tryghed og motiverer barnet eller den unge til at indgå i samarbejde. Inden der kan arbejdes udviklingsmæssigt med barnet eller den unge, skal relationen være på plads.

Børn og unge i udsatte positioner har ofte oplevet flere svigt fra systemet og de voksne, der omgiver dem. De kan derfor bære rundt på en grundlæggende mistillid, som skal overvindes, hvis samarbejdet skal lykkes.

At opbygge en god og tillidsfuld relation kræver en vedholdende indsats, herunder:

- At medarbejderne har tid til at lære barnet eller den unge at kende og vise, at de interesserer sig for dem.
- At medarbejderne er kompetente, engagerede og har værktøjer til at samtale med barnet eller den unge på en måde, så barnet/den unge føler sig set, hørt og forstået.
- At der er tydelighed om rammen og formålet med samarbejdet. Barnet eller den unge skal vide, hvor der er mulighed for indflydelse, og hvor rammen er fast, og det skal sikres, at der følges op på aftaler.
- At der sikres et godt match mellem barn/ ung og medarbejder, samt at der ikke sker for mange skift i de medarbejdere, som barnet/ den unge skal samarbejde med.

"Jeg har fået en mentor, jeg rigtig godt kan lide (...) Vi kan både have det sjovt og være seriøse. Det er vigtigt, at man kan begge dele. Man åbner sig mere op og får bedre samtaler ud af det, når det også er sjovt." (ung)

"Det er vigtigt, at de voksne ikke bruger for mange fine ord, når de samtaler med unge mennesker. Så flyver tingene henover hovedet." (ung)

"Indstillingen hos medarbejderne betyder ALT. De er til rådighed, når jeg har overskud" (ung)

OM INDDRAGELSE AF BARNETS PERSPEKTIV

"Jeg har oplevet, at voksne har misforstået mig. At jeg har sagt noget, hvor de voksne hører noget helt andet" (ung)

"Lyt og virk interesseret! Det hjælper meget at få lettet sit hjerte til en, der lytter uden at dømme." (ung)

"Frihed under ansvar er godt. En dag skal man videre fra sit tilbud. Hvis man hele tiden skal indrette sig efter andres regler, ved man ikke, hvordan man selv skal leve sit liv, når man flytter." (tidligere anbragt ung)

"Det er vigtigt, at der er en voksen, som er vedholdende, og som fastholder én på aftaler på de dage, hvor man ikke selv er motiveret". (ung)

"En god voksen er én, der lytter til mig og lader mig bestemme noget, men ikke alt." (anbragt barn)

"Bliv ved med at spørge børnene og de unge til råds – det vil vi nemlig gerne, også selvom vi ikke altid viser det" (Norrdjurs Fælles Elevråd)

INDSATSOMRÅDER UNDER HELHED OG SAMMENHÆNG

For at skabe helhed og sammenhæng for familierne vil vi:

- involvere barnet/ den unge, familien og netværket aktivt i planlægning og gennemførelse af indsatsen
- sikre, at medarbejderne har tid og kompetencer til at skabe et tillidsfuldt samarbejde med barnet, den unge og forældrene
- koordinere indsatser på tværs af enheder og forvaltningsområder, så der ikke opstår u hensigtsmæssige parallelforløb
- sikre familien vejledning og information om relevante kommunale eller andre tilbud
- opstille konkrete og afgrænsede mål for indsatsen og sikre systematisk opfølgning på, om indsatsen har den ønskede effekt
- skabe sammenhæng i overgangene for børn og unge, der skifter mellem tilbud på børne- og ungeområdet, eller går fra børne- og ungeområdet til voksenområdet. Der skal altid afholdes et overleveringsmøde, og der skal lægges en plan for overgangen i samarbejde med barnet/ den unge og familien.
- styrke samarbejdsrelationerne og kendskabet på tværs af faggrupper og eksterne samarbejdspartnere. Blandt andet vil vi afholde flere tværorganisatoriske temadage, søsætte relevante projektsamarbejder og invitere hinanden ind i den konkrete opgaveløsning i det daglige.

”Jeg kan godt lide, at mine forældre og pædagoger taler sammen. Jeg ved ikke altid om hvad, men det gør ikke noget. Jeg tror, de taler om, at jeg har det godt eller hvordan jeg kan få det godt.”

Anbragt barn

SAMMENHÆNG I OVERGANGE

Vigtig viden om udsatte børn og unge kan gå tabt i overgangen fra et system til et andet, for eksempel i overgangen mellem sundhedspleje og dagtilbud, mellem dagtilbud og skole, eller når den unge går ud af grundskolen. Det kan betyde, at barnet eller den unge skal vente unødigt længe på at få den relevante støtte.

Derfor er der særlig opmærksomhed på at styrke samarbejdet ved overgange i barnets eller den unges liv.

Det skal sikres, at medarbejderne deler relevante informationer med hinanden og med familien, så indsatsen ikke starter forfra, hver gang rammerne om barnet eller den unge skifter.

Selvom medarbejderne har forudgående kendskab til barnets eller den unges historie, skal barnet eller den unge fortsat mødes med åbenhed og et oprigtigt ønske om at forstå, hvem de er i dag.

”Det giver tryghed, at man har en gennemgående, stabil voksen og ikke ti forskellige, hvor man bliver kastebold i systemet. Det er vigtigt, at de voksne ikke giver op på én – unge mennesker kan godt mærke, hvis de føler sig opgivne.”

Ung

Når en ung fylder 18 år, sker der mange ændringer. Rammerne og medarbejderne omkring den unge skifter. Der skal tages stilling til forsørgelsesgrundlag og hvilken form for støtte, der skal træde i stedet for den støtte, den unge har modtaget på børneområdet. Forældrene går fra at have forældremyndigheden til at blive pårørende, og den unge skal lære at tage ansvar for sig selv.

For mange er det en udfordrende livsfase, og for nogle udsatte unge – f.eks. unge, der har været anbragt - kan overgangen være særligt svær.

Derfor har politikken for børn og unge i udsatte positioner et særligt fokus på at skabe sammenhæng og trykthed i overgangen til voksenområdet.

Det skal sikres, at:

- der på et tidligt tidspunkt lægges en plan for den unges overgang til voksenlivet
- den unge og familien involveres aktivt i planlægningen, så alle ved, hvad der skal ske og hvornår
- den unge og familien sikres vejledning og støtte både før, under og efter overgangen

”Er mine forældre glade, er jeg også glad. Det betyder meget for mine forældre, at pædagogerne ringer.”

Anbragt barn

OM FORÆLDRESAMARBEJDET

Forældrene skal som udgangspunkt deltage aktivt i det fælles arbejde med at styrke deres barns trivsel.

Et vellykket forældresamarbejde bygger på gensidig tillid og en reel nysgerrighed på hinandens perspektiver.

Det er vigtigt, at forældre og medarbejdere afstemmer deres forventninger til hinanden. Herigennem sikres det, at begge parter er indforståede med deres roller og ansvar. Barnets perspektiv og behov kan med fordel fungere som det fælles afsæt for forventningsafstemningen.

Det gode samarbejde er et fælles ansvar, men det er medarbejdernes opgave at være opsøgende og sætte rammen.

STØTTE TIL FORÆLDRE OG SØSKENDE

Det kan være hårdt både fysisk og psykisk at være forælder eller søskende til et barn med handicap, psykisk lidelse eller sociale vanskeligheder. Det er vigtigt, at familien får den nødvendige støtte, så det undgås, at presset bliver for stort.

I nogle tilfælde kan behovet for støtte mødes ved, at en medarbejder eller andre tager sig tid til at lytte og tale om de ting, der er svære. Forældre og søskende kan også have gavn af at mødes og erfaringsudveksle med andre familier i tilsvarende situationer, eksempelvis i netværksgrupper. I andre situationer er det nødvendigt med en mere målrettet indsats i familien.

”Forældre er en ressource, som vi skal passe på. Der skal være fokus på familien bag det udsatte barn. Både forældre og søskende”

Forælder

”Det er vigtigt at lytte til forældrene, da de kender deres børn bedst. Det er ofte derhjemme, at reaktionerne kommer, så det er vigtigt, at de fagprofessionelle har tillid til det, forældrene fortæller om deres barn”

Forælder

SUNDHED, TRIVSEL OG FÆLLESSKABER

”Alle børn og unge skal have mulighed for et aktivt fritidsliv og for at indgå i sunde, sociale fællesskaber”

Børn og unges mentale og fysiske sundhed har stor betydning for deres trivsel, både her og nu og på længere bane. Det er særligt vigtigt at have fokus på udsatte børn og unges sundhed, da problemer med blandt andet overvægt, rygning, misbrug, psykiske lidelser og manglende social deltagelse er mere udbredt i denne målgruppe end hos andre børn og unge.

I Norddjurs Kommune lægger vi vægt på, at børn og unge har et aktivt fritidsliv, hvor de indgår i sjove, lærerige og udfordrende aktiviteter. Herigennem kan de opbygge nye færdigheder, nye venskaber og indtage den plads i et positivt socialt fællesskab, som alle børn og unge har brug for. Desuden har vi fokus på, at børn og unge fra et tidligt tidspunkt udvikler sunde vaner, som ofte vil følge dem hele livet.

”Der er børn og unge, der kan blive deprimerede af ikke have gode venner og ikke at have nogen at dele sit liv med”

Barn

Det skal sikres, at:

- børn og unge motiveres til at deltage klubber, foreningsliv samt andre kultur- og fritidstilbud
- børn og unge med særlige behov får støtte til deltagelsen. Nogle børn har behov for specialtilbud, mens det for andre giver større værdi at blive integreret i eksisterende tilbud
- børn og unge har adgang til mangfoldige fritidstilbud og gode, fysiske faciliteter, hvor de frit kan udfolde deres interesser inden for sport, kreativitet, IT eller andet.
- børn og unge støttes i at opbygge og fastholde sunde vaner inden for kost, motion, tandhygiejne samt forbrug af rus- og nydelsesmidler
- børn og unge sikres hjælp til rygestop samt behandling for eventuelle misbrug eller psykisk lidelse
- forældre inddrages i samarbejdet om deres barns sundhed. Forældre skal informeres om vigtigheden af en sund livsstil og social deltagelse, så de kan være positive rollemodeller

MENTAL SUNDHED

Undersøgelser viser, at der er sket en markant stigning i antallet af børn og unge, der mistrives. Det er vigtigt at sætte ind overfor dårlig mental sundhed hos børn og unge, da nogle ellers er i risiko for at udvikle egentlige psykiske lidelser. Dette gælder især de børn og unge, som i forvejen er i en udsat position.

Den mentale sundhed stiger, jo mere aktiv man er, jo oftere man engagerer sig i aktiviteter og fællesskaber, og jo oftere man gør noget godt for andre. Det er altså ikke kun vigtigt, at udsatte børn og unge *inkluderes* i sociale fællesskaber, men også at de oplever at kunne *bidrage* til fællesskabet.

Sikring af mental sundhed handler desuden om:

- at der sættes ind med nyeste viden og metoder til at opspore og hjælpe børn og unge med dårlig mental sundhed
- at der arbejdes med børns og unges selvbillede og realistiske kropsidealer
- at der er opmærksomhed på børns og unges online liv og de sociale interaktioner, der udspiller sig her

- at børn og unge har adgang til lettilgængelige, åbne tilbud, hvor de uden visitation kan modtage rådgivning og evt. tale med andre børn og unge om deres problemstillinger.

I Norddjurs Kommune har vi positive erfaringer med familienetværksgrupper og støttende ung-til-ung tilbud, som for mange børn og unge kan være en afgørende faktor i at genvinde fodfæstet og troen på egne evner.

SAMARBEJDE MED CIVILSAMFUNDET

Norddjurs Kommune har de seneste år haft fokus på, hvordan civilsamfundet i højere grad kan bidrage til at skabe velfærd og inkluderende fællesskaber for udsatte børn, unge og familier. I dag har vi flere velfungerende samarbejdsaftaler med virksomheder, kulturinstitutioner og lokale foreninger, som løfter vigtige og værdifulde indsats for målgruppen. Det i forvejen stærke samarbejde skal i de kommende år vedligeholdes og udfoldes yderligere.

OM BETYDNINGEN AF FÆLLESSKABER

"Jeg tror, der er mange børn og unge, der hurtigt kan føle sig ensomme. Især fordi de sammenligner sig med andre unge, for eksempel på de sociale medier..... eller måske fra serier osv."

Barn

"Vi kan give dem (børnene og familierne) omsorg og et trygt fællesskab, hvor de bliver set og mødt i øjenhøjde"

Repræsentant for social forening

Der er rigtig mange ensomme børn i denne målgruppe (...) Børnene kan ikke benytte de gængse fritidstilbud, fordi de ikke tilgodeser deres særlige behov. Samtidig har de brug for at kunne spejle sig i det "normale". Der skal etableres flere tilbud, hvor børn og unge kan deltage ud fra deres forudsætninger".

Forælder til barn med funktionsnedsættelse

"Ung-til-ung tilbud er super vigtige, da det giver et unikt sammenhold. Vi ved, hvad hinanden har været igennem. Vi kender hinanden og løfter hinanden op."

"Det er et tilbud i øjenhøjde. Her er vi alle lige. Der er plads til alle. Der er plads til problemer og til at have en dårlig dag."

"Vi har hinandens ryg – hvis én falder, er vi andre klar til at gribe. Også selvom det er midt om natten, at det brænder på"

Deltagere i ung-til-ung tilbud

INDSATSOMRÅDER: TRIVSEL, SUNDHED OG FÆLLESSKABER

For at skabe trivsel, sundhed og fællesskaber for udsatte børn og unge vil vi:

- motivere og ruste den enkelte til at deltage i de fællesskaber og aktiviteter, som tilbydes i klubber, kulturinstitutioner og det frivillige foreningsliv
- sikre gode fysiske rammer og faciliteter, hvor børn og unge frit kan udfolde deres interesser sammen med andre børn og unge
- sikre relevant støtte til børn og unge, som grundet fysisk funktionsnedsættelse, psykiske eller sociale vanskeligheder har svært ved at deltage i fritids- og foreningslivet
- understøtte foreninger og institutioner i deres arbejde med at skabe aktiviteter og tilbud, der rækker ud mod udsatte børn, unge og familier
- sætte tidligt fokus på betydningen af sunde vaner i samarbejde med barnet/den unge og familien
- understøtte en tidlig opsporing og indsats til børn og unge med dårlig mental sundhed. Herunder skal det sikres, at medarbejdere, der har jævnlig kontakt med målgruppen, har viden om fremme af mental sundhed
- informere forældre om vigtigheden af, at børn og unge har et aktivt fritidsliv og deltager i sociale fællesskaber. Det kan i den forbindelse være væsentligt, at forældrene inviteres med ind i det forpligtende fællesskab, der er omkring fritids- og foreningslivet.
- reklamere for kommunens tilbud til børn og unge via kanaler, som børnene og de unge benytter
- have særlig opmærksomhed på at fastholde unge mennesker i sunde fællesskaber og fritidsaktiviteter, når de nærmer sig teenageårene
- have fokus på betydningen af de unges online liv

FRA ORD TIL HANDLING

Formålet med Norddjurs Kommunes politik for børn og unge i udsatte positioner er, at alle børn og unge skal have mulighed for et godt liv trods forskellige forudsætninger. Indsatsen bygger på et stærkt tværgående samarbejde, der inddrager og udvikler de personlige ressourcer hos børnene, de unge og deres familier. Det er afgørende for succes, at hjælpen sker tidligt og sammenhængende.

I de kommende år skal politikken omsættes til hverdag og konkrete handlinger. Dette ansvar påhviler først og fremmest kommunens ledere og medarbejdere, men der stilles også krav til børnene/de unge, til familierne og eksterne samarbejdspartnere. Politikken for børn og unge i udsatte positioner skaber rammen for, at vi kan løfte i fællesskab. Den skal derfor også ses som en opfordring og invitation til, at relationer og samarbejdsfora på kryds og tværs af kommunen vedligeholdes og udfoldes yderligere.

Kommunens medarbejdere skal hele tiden være i dialog med barnet, med familien og hinanden om, hvordan vi udvikler gode tilbud og sikrer den bedst mulige støtte til den enkelte. Vi skal have blik for, om der skal sættes ind i forhold til barnet og den unge selv, til de fællesskaber han eller hun indgår i, eller i forhold til familien. Vi skal også se på, om de rammer, som barnet eller den unge indgår i, matcher deres behov.

Børne- og ungeområdet udvikles hele tiden. Der stilles krav til, at vi tænker nyt og anderledes. For at skabe de gode tilbud til udsatte børn, unge og familier, skal kommunen aktivt samarbejde med civilsamfundet, frivillige organisationer, kulturinstitutioner og private virksomheder. Det er nemlig et vigtigt element i et godt børne-, unge og voksenliv, at barnet og den unge har et aktivt fritidsliv og indgår i sociale fællesskaber.

Som kommune skal vi planlægge, afprøve og evaluere nye tiltag og metoder, som kan bidrage til at forbedre og udvikle vores tilbud for og med de udsatte børn, unge og deres familier.

Vi opfordrer alle, der kan se uudnyttede potentialer, til at byde ind med deres idéer.

Politikken for børn og unge i udsatte positioner er Norddjurs Kommunes version af den sammenhængende børnepolitik.

Med til politikken hører to handleplaner:

- Beredskab og handlevejledninger ved mistanke eller viden om overgreb mod børn og unge
- Sammenhængende indsats over for ungdomskriminalitet i Norddjurs Kommune

Handleplanerne findes på Norddjurs Kommunes hjemmeside, www.norddjurs.dk.